

Regeringskansliet
li.remissvar@regeringskansliet.se
kopia: li.bb@regeringskansliet.se

Yttrande över Boverkets rapport Uppdrag att främja en cirkulär ekonomi i bygg- och fastighetssektorn (rapport 2024:26)

Ert diarienummer: LI2024/02351

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Gävleborgs län har tagit del av remissen och är, utifrån myndighetens kompetens på området, positiv till rapporten i stort och till de åtgärder Boverket föreslår, liksom de slutsatser som redovisas. Synpunkter lämnas på Boverkets fyra förslag och några av de slutsatser som redovisas i kapitel 3. Några generella synpunkter lämnas också.

Generella synpunkter

Rapporten och dess förslag rör länsstyrelserna mer indirekt. Länsstyrelsen har i arbetet med remissvaret haft dialog med de andra tre länsstyrelser som fått remissen och ytterligare frågor har då tagits upp.

Byggsektorn har en stor möjlighet framåt att mer främja en cirkulär ekonomi.

Det är viktigt att titta på var mest nytta kan uppnås. Betong är ett område man bör titta på då betong står för en stor del av klimatpåverkan, exempelvis vid uppförande av flerbostadshus. Fokus bör också läggas på att ta fram alternativa material som har mindre påverkan på klimat och miljö. Det behövs mer kunskap om material och specialisering sett till området återanvändning och återbruk.

Idag tänks det ofta för kortsiktigt. Det bör planeras för att byggnader ska kunna stå och användas under lång tid. För att det ska vara möjligt krävs underhåll och planer för när och hur underhåll ska utföras. Detta bör uppmärksammas i den cirkulära ekonomin.

Genom regeringens förslag om reformering av avfallslagstiftningen (promemoria KN2024/02249) kan ett nytt kapitel 15 i miljöbalken bidra till cirkularitet i byggsektorn. Länsstyrelsen ser det som relevant att koppla och förhålla Boverkets förslag till detta.

Synpunkter på förslag 1

Förslag 1a: "Uppdrag att i samverkan med berörda myndigheter ta fram mer information och vägledning för omställningen i sektorn."

Länsstyrelsen ser det som lämpligt att främja fortsatt uppdrag för Boverket i form av informationsinsatser och vägledning då Boverket har kompetensen och kunskapen för detta. Det bedöms finnas ett stort behov av just informationsinsatser och vägledning för att komma vidare i arbetet med cirkulär ekonomi i bygg- och fastighetssektorn.

Förslag 1b: "Uppdrag att samordna arbetet med att ta fram mål och nationell strategi för omställningen i sektorn."

Länsstyrelsen ser det som lämpligt att regeringen ger Boverket i uppdrag att driva och samordna arbetet med att ta fram mål och en nationell strategi för omställningen till cirkulär ekonomi i bygg- och fastighetssektorn.

Det kan vara lämpligt att man i tidigt skede ser till att mål och strategier anpassas till eventuella krav från EU för att slippa göra om i ett senare skede. Vidare att i möjligaste mån samordna och koppla arbetet till andra anslutande nationella processer och arbeten såsom inte minst den nationella strategin för cirkulär ekonomi och miljömålssystemet.

Förslag 1c: "Uppdrag om nya verktyg och metoder för att belysa nyttor och mervärden med åtgärder för cirkularitet."

Länsstyrelsen finner det bra att detta belyses. Det är viktigt att visa på tydliga exempel för att det ska få fotfäste i byggbranschen.

Synpunkter på förslag 2

Förslag: "Regeringen ger Boverket i uppdrag att ta fram nationella referensvärden eller jämförelsevärden för byggnaders klimatpåverkan vid ombyggnad. Fokus är på sådana ombyggnadsprojekt som avser vanligt förekommande energirenoveringsåtgärder eller paket av sådana åtgärder."

Länsstyrelsen ser det som bra med underlag och hjälp för byggherrar vid ombyggnationer. Detta kommer sannolikt att underlätta för byggherrarna att genomföra sina projekt med hänsyn till klimatpåverkan.

Synpunkter på förslag 3

Förslag: "Regeringen ger Boverket och andra berörda myndigheter i uppdrag att genomföra digitaliseringsförslagen i kapitel 6..."(i rapporten).

Länsstyrelsen ser ett statligt stöd i denna utveckling enligt förslaget som viktigt. Här ingår att öppna upp och förenkla delning av byggnadsinformation för att få fart på cirkulariteten. Standarder, branschregler och olika tjänster för cirkulär ekonomi bör bli tillgängliga och kostnadsfria för såväl kommuner, byggföretag som privatpersoner. Det är viktigt att man inte stänger ute de mindre aktörerna genom att kostnadsbelägga dessa. Många av de system som redan finns kan förbättras och utvecklas istället för att uppfinna hjulet på nytt. Det bör inte finnas för många olika system och de system som finns bör till stor del kunna samköras.

Synpunkter på förslag 4

Förslag: "Boverket föreslår att 10 kap. 6 § PBL om kontrollplan förtydligas genom att den delas upp i två separata bestämmelser.

- De uppgifter som anknyter till tekniska egenskapskrav återfinns i en bestämmelse.
- De uppgifter som syftar till att ge förutsättningar för återbruk, återvinning och avfallshantering återfinns i en bestämmelse.

Genom att renodla och förtydliga de olika syften som finns i de befintliga bestämmelserna om kontrollplan i två separata bestämmelser underlättas tillämpningen och efterlevnaden av kraven."

Länsstyrelsen ser detta som ett bra förslag, tydligt för både byggherre och byggnadsnämnd då de olika delarna är kopplade till olika lagstiftning. I förslaget anges att byggnadsnämnden kan vägra startbesked om inte resurshållningsplanen innehåller adekvat information. Det blir då ett incitament för att göra en resurshållningsplan, vilket Länsstyrelsen bedömer är bra.

Länsstyrelsen ser positivt på att återbruksinventering bör utvecklas på befintliga fastigheter samt vid rivningslov. Detta gynnar återbruk och att ta om hand stora materialströmmar.

Slutsatser för hur ett cirkulärt byggande kan främjas (kapitel 3)

Länsstyrelsen ser positivt till att ytterligare utreda effekterna av ett utvecklat producentansvar. Detta har potential att minska avfallsmängderna och ge produkterna en lång livslängd. Det är önskvärt om detta producentansvar inkluderar ansvar för var och hur produkterna byggs in och på vilket sätt de ska hanteras för att inte skadas vid demontering. Genom producentansvaret kan reparation falla på producenten, vilket också kan gynna deras verksamhet. Återtag och secondhandförsäljning kan då också ingå i affärsmodellen, vilket kan bidra till en mer cirkulär ekonomi.

Länsstyrelsen instämmer i att kunskap om farliga ämnen är en utmaning för branschen. Här kan staten sannolikt bidra på ett aktivare sätt för att stötta stora beställare vid återbruksärenden, så att rätt material används vidare och annat ohälsosamt material destrueras.

Länsstyrelsen instämmer i slutsatsen att försäkringsbranschen kan ha en viktig roll när det gäller att försäkra återbruksprojekt. Idag bidrar försäkringsärenden till att en stor mängd fungerande material går till förbränning. Vid dessa skaderegleringar är det därför viktigt att ställa återbrukskrav. Detta kan eventuellt lösas genom utökat producentansvar.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Carina Ståhl Herrstedt med miljömålssamordnare Magnus Eriksson, enheten för hållbar utveckling, som föredragande. I den slutliga handläggningen har också samhällsplanerare Kristina Rosander Nyberg, enheten för samhällsplanering, och miljömålssamordnare Ola Nyberg, enheten för hållbar utveckling, medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.